

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

NEWSLETTER

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

«ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ, Ο ΤΑΞΙΔΕΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜΑΣΤΟΡΑΣ»

Την Τρίτη 15 Δεκεμβρίου στις 7 μ.μ. πραγματοποιήθηκε εκδήλωση του Συλλόγου Αποφοίτων της Βαρβακείου Σχολής προς τιμήν του Κωνσταντίνου Δοξιάδη (1913-75), κορυφαίου αρχιτέκτονα-πολεοδόμου και αποφοίτου της σχολής μας. Η εκδήλωση έγινε σε αίθουσα του ξενοδοχείου Μεγάλη Βρετανία που ήταν κατάμεστη από αποφοίτους αλλά και φίλους της οικογένειας του Βαρβακείου.

Την εκδήλωση προλόγισε ο Πρόεδρος του Συλλόγου των Αποφοίτων **Μάριος Μπαχάς** που ευχαρίστησε όλους όσοι συνέβαλλαν για να πραγματοποιηθεί η εκδήλωση ιδιαίτερα την κα **Αιμιλία Βλαχογιάννη** που είχε και τη συνολική ευθύνη. Επίσης, ευχαρίστησε το Μουσείο Μπενάκη για το αρχείο που παραχώρησε, τον Δ/ντα Σύμβουλο της εταιρείας Accenture και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Αποφοίτων **Κυριάκο Σαμπατακάκη**, καθώς με την οικονομική ενίσχυση της εταιρείας έγινε δυνατή η υλοποίηση της εκδήλωσης. Τέλος, ευχαρίστησε τους αδελφούς **Λασκαρίδη** που διέθεσαν δωρεάν την αίθουσα της Μεγάλης Βρετανίας για τη διεξαγωγή της και τα ροφήματα του καλωσορισματος. Με την ευκαιρία δε, τόνισε ότι συνεχίζεται αμείωτα η προσπάθεια των αποφοίτων για περισσότερα δημόσια πρότυπα σχολεία με διαγωνιστική διαδικασία για την εισαγωγή σε αυτά των μαθητών, ώστε τα ιστορικά πρότυπα σχολεία να πλαισιωθούν με επάρκεια σε ολόκληρη την Ελλάδα, στοχεύοντας έτσι στην αναβάθμιση της εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Στη συνέχεια ξεκίνησε το αφιέρωμα τη γενική επιμέλεια του οποίου είχε η κα **Αιμιλία Βλαχογιάννη**, Δρ Φιλοσοφίας και επίτιμο μέλος του Συλλόγου, με τίτλο «Κωνσταντίνος Δοξιάδης: ο Ταξιδευτής Αρχιμάστορας». Η ίδια μίλησε για τη ζωή του Κωνσταντίνου Δοξιάδη τιτλοφορώντας την ομιλία της «Με λογισμό και μ' όνειρο». Εισηγήσεις επίσης έκαναν ο **Ανδρέας Δρυμιώτης**, Πολιτικός Μηχανικός και Σύμβουλος Επιχειρήσεων, με τίτλο «Η συμβολή του Κωνσταντίνου Δοξιάδη στην ανάπτυξη της πληροφορικής στην Ελλάδα» και ο Καθηγητής του Harvard **Σπύρος Πολλάλης**, με τίτλο «Στην Παράδοση του Δοξιάδη».

Στην ομιλία της, η **Αιμιλία Βλαχογιάννη** αναφέρθηκε διεξοδικά στην πολυκύμαντη ζωή του Κωνσταντίνου Δοξιάδη. Ανέφερε ότι εκφραζόταν συχνά με ιδιαίτερη υπερηφάνεια για το γεγονός ότι είχε αποφοιτήσει από το Βαρβάκειο. Τα δε βιώματά του από τα παιδικά του χρόνια, οπότε η οικογένειά του ήλθε από τη Στενήμαχο στην Ελλάδα, συνέβαλαν ώστε να αποκτήσει χαλύβδινο χαρακτήρα και αυξημένη αυτοπεποίθηση. Πρώτος εκείνος εισήγαγε τον όρο χωροταξία ενώ συνέταξε το 1950 το πρώτο εθνικό χωροταξικό σχέδιο, καθώς μετά την απελευθέρωση ανέλαβε καθήκοντα γενικού συντονιστή με στόχο την ανασυγκρότηση της κατεστραμμένης ελληνικής οικονομίας. Εξέδωσε μάλιστα ειδικό τόμο για τις θυσίες της Ελλάδος στο 2^ο παγκόσμιο πόλεμο ώστε να πείσει τους συνομιλητές του για το μέγεθος των καταστροφών που είχαν συντελεστεί. Πίστευε βαθύτατα στον *άνθρωπο* και τον τοποθετούσε στο κέντρο όλων των μελετών του. Η μόρφωσή του ήταν πολυεπίπεδη και περιελάμβανε τη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία μεταξύ άλλων, ενώ ως μαθητής του Πικιώνη γνώριζε σε βάθος

τον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Το ενδιαφέρον του για την εκπαίδευση ήταν αδιάλειπτο καθώς πίστευε βαθύτατα στην μεγάλη σημασία της. *Learning how to learn*, συνήθιζε να λέει συχνά. Ήταν υπερδραστήριος (Action now! ήταν ένα χαρακτηριστικό βιβλίο του) και με αδιαμφισβήτητη ηγετικά προσόντα. Οραματιζόταν και σχεδίαζε. Το γραφείο του πραγματοποίησε μελέτες για 44 χώρες του κόσμου! Μεταξύ των άλλων ήταν ο σχεδιασμός νέων πρωτευουσών για κάποιες από αυτές (το Ισλαμαμπάντ στο Πακιστάν, η Μπραζιλία στη Βραζιλία μεταξύ άλλων). Αν και νοιαζόταν απεριόριστα για την Ελλάδα εκείνη δεν του το ανταπέδωσε καθώς δεν υιοθέτησε τις περισσότερες προτάσεις του. Βλέποντας όμως σήμερα το Makedonia Palace στη Θεσσαλονίκη, το κτίριο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών στην Αθήνα, το Pierce College της Αγίας Παρασκευής, το Απολλώνιο Συγκρότημα στο Πόρτο Ράφτη και τα Άσπρα Σπίτια της Βοιωτίας, αντιλαμβανόμαστε πόσο σημαντικός ήταν. Ο πρόωρος θάνατός του, αποτέλεσμα σπάνιας ανίατης ασθένειας, οδήγησε μόνο στη βιολογική απώλεια. Το πνεύμα του Κωνσταντίνου Δοξιάδη συνεχίζει να υπάρχει και να εμπνέει του συνεχιστές του έργου και πολλούς άλλους ακόμη!

Στη συνέχεια, προβλήθηκε **ειδικό βίντεο** με συνομιλίες της Αιμιλίας Βλαχογιάννη με πρόσωπα που υπήρξαν συνεργάτες του Κωνσταντίνου Δοξιάδη αλλά και την κόρη του Ευφροσύνη Δοξιάδη. Πρώτη μίλησε η βιβλιοθηκονόμος **Γιώτα Παυλίδου**, υπεύθυνη του Αρχείου Δοξιάδη που βρίσκεται στο Μουσείο Μπενάκη, αναφέροντας μάλιστα ότι το επισκέπτεται μεγάλος αριθμός ερευνητών που μελετούν διεξοδικά την «κουλτούρα Δοξιάδη». Στη συνέχεια, ο καθηγητής αρχιτεκτονικής **Δημήτρης Φιλιππίδης** τόνισε ότι ο Δοξιάδης πίστευε ότι είχε μια υψηλή αποστολή, ήταν ρεαλιστής αλλά και ονειροπόλος ταυτόχρονα και είχε απίστευτες ικανότητες ως performer πείθοντας έτσι τους πελάτες του για την υψηλή προστιθέμενη αξία της δουλειάς που παρουσίαζε! Οι κεντρικές πολιτικές του πεποιθήσεις τον οδηγούσαν στη διαμόρφωση μιας πολυταξικής ομάδας συνεργατών σε κάθε έργο του που τους επέλεγε απολύτως αξιοκρατικά, ενώ με το δικό του ξεχωριστό τρόπο πρέσβευε ότι *θεωρία και πράξη* δεν διαχωρίζονται, είναι ένα! Η **Μυρτώ Αντωνοπούλου-Μπογδάνου** τον χαρακτήρισε ως ευαίσθητο, δίκαιο και φιλικό που απαιτούσε ωστόσο ακόμη και από τα παιδιά να του απευθύνονται στον πληθυντικό αριθμό! Μνημόνευσε δε ότι της είχε αναθέσει ειδική μελέτη για το ζήτημα της επάρκειας πόσιμου νερού διαβλέποντας ότι στο μέλλον θα αποτελέσει σοβαρό παγκόσμιο πρόβλημα. Ο **Νάσος Χατζόπουλος** ανέφερε τα της εκπόνησης του μνημειώδους λευκώματος για τις *θυσίες της Ελλάδος στο 2ο παγκόσμιο πόλεμο* που είχε εκδοθεί σε τέσσερις γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά και ρωσικά). Ανέφερε για την πρόταση διαμόρφωσης αερολιμένα στη Μακρόνησο η ορθότητα της οποίας γίνεται αποδεκτή από επιφανείς πολεοδόμους σήμερα, ενώ τόνισε ότι υπεραμυνόταν της διατήρησης του ιστορικού κέντρου της Αθήνας. Ο **Παναγής Ψωμόπουλος** ανέφερε ότι ο Δοξιάδης είχε υιοθετήσει το τετράπτυχο εκπαίδευση-έρευνα-τεκμηρίωση-διεθνείς επαφές στις δράσεις του. Μάλιστα, η υψηλή πίστη του στην εκπαιδευτική διαδικασία τον οδήγησε στην λειτουργία των τεχνικών σχολών Δοξιάδη όπου φοίτησαν 20 χιλιάδες μαθητές, ενώ ανεκπλήρωτο έμεινε το όνειρό του για ίδρυση Πανεπιστημίου. Αναφέρθηκε επίσης στο Συμπόσιο της Δήλου δια του οποίου επιδίωκε να προωθήσει τις αντιλήψεις του **για την οικιστική** διαλεγόμενος με κορυφαίους επιστήμονες μέσω συζητήσεων που διεξήγοντο κατά τη διάρκεια μιας ολιγόμηρης κρουαζιέρας σε πλοίο! Μνημόνευσε δε ότι η *Οδύσσεια του Καζαντζάκη* αποτελούσε το αγαπημένο του βιβλίο. Η κόρη του δε **Ευφροσύνη Δοξιάδη** ανέφερε ότι διδάχθηκε από τον πατέρα της το σεβασμό και την ευθύνη απέναντι στο συνάνθρωπο, ενώ αξιοθαύμαστη ήταν η νοικοκυροσύνη του.

Μάλιστα, ως παιδί απολάμβανε ευρηματικά παραμύθια με την ιδιαίτερη αφήγηση από εκείνον στα οποία μάλιστα πρόσθετε μια ατμόσφαιρα μαγείας! Αναφέρθηκε στα όνειρά του για την Ελλάδα και θυμήθηκε τους τρόπους με τους οποίους βοήθησε τους απολυμένους από τη δικτατορία αρχαιολόγους. Με συγκίνηση δε ανέφερε ότι συνέγραψε το βιβλίο του *Action Now* ! αφότου αρρώστησε θεωρώντας ότι οι εμπειρίες που κατέγραφε σε αυτό θα είναι για πολλούς χρήσιμες.

Ο Ανδρέας Δρυμιώτης ανέφερε στη συνέχεια την εμπειρία του από την απόφαση του Δοξιάδη (του “D” όπως τον αποκαλούσαν οι συνεργάτες του) να εισάγει την πληροφορική για την εκπόνηση των μελετών. Έτσι, αφού το γραφείο χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες του υπολογιστή της Στουτγάρδης, λήφθηκε η μεγάλη απόφαση για την αγορά του πανάκριβου UNIVAC 1107 το Δεκέμβριο του 1969 που τοποθετήθηκε σε ειδικό χώρο με πρωτόγνωρες για την εποχή συνθήκες ασφαλείας. Χωρίς υπερβολή, η εισαγωγή του υπολογιστή οδήγησε στην απογείωση των εργασιών του γραφείου. Παράλληλα, λίγα χρόνια αργότερα συστάθηκε εξειδικευμένη εταιρεία από την οποία οι μεγαλύτερες εταιρείες της χώρας (όπως η ΔΕΗ), το ελληνικό δημόσιο και άλλοι σημαντικοί φορείς (ακόμη και η ΚΥΠΙ !) ζητούσαν εξειδικευμένες υπηρεσίες με την υποστήριξη τεχνολογίας των υπολογιστών. Ο διορατικός Δοξιάδης με τις αποφάσεις του είχε ανοίξει πρώτος το δρόμο για την εισαγωγή της πληροφορικής στη χώρα μας, που ανέπτυξε στη συνέχεια τις εργασίες του ομίλου παραμένοντας πιστός στις αρχές εκείνου σε σχέση με τη υψηλή συνέπεια και αξιοπιστία προς τον πελάτη. Μνημόνευσε μάλιστα το θαυμασμό του κορυφαίου Έλληνα χρονικογράφου της εποχής, του **Δημήτρη Ψαθά**, που έγραφε επί εβδομάδες για τα επιτεύγματα και τις απεριόριστες δυνατότητες των ηλεκτρονικών υπολογιστών !

Ο Σπύρος Πολλάλης, τελευταίος ομιλητής της βραδιάς, αναφέρθηκε στο θεωρητικό υπόβαθρο που επινόησε ο Δοξιάδης, αρχές της οικιστικής, το οποίο διαπερνούσε τις μελέτες του γραφείου του (Doxiades Associates). Αναφέρθηκε στα πέντε στοιχεία (Nature, Man, Society, Shells, Networks) που όφειλαν να λαμβάνονται υπόψη στην προσπάθεια της επιδίωξης της άριστης σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον του. Αλλά και στις επιστήμες (οικονομικά, κοινωνιολογία, τεχνική κοκ) τα ερωτηματικά των οποίων οφείλουν να απαντηθούν. Τόνισε την ανάγκη να διαμορφώνονται συνθήκες *αειφορίας* (*sustainability*) κατά την εφαρμογή μιας πολεοδομικής μελέτης για τους κατοίκους. Θεώρησε δε ότι η περίπτωση της μελέτης για το *Ισλαμαμπάντ* (πρωτεύουσα του Πακιστάν) συνιστά το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα (*case study*), όπου αποτυπώνεται όλη η σκέψη του Δοξιάδη. Αναφέρθηκε επίσης στην έκπληξή του για τον υψηλό σεβασμό που έτρεφαν για το Δοξιάδη διακεκριμένοι πανεπιστημιακοί καθηγητές στις ΗΠΑ σε μια περίοδο κατά την οποία η Ελλάδα «τον είχε ξεχάσει». Και πρόσθεσε ότι ο Δοξιάδης ήταν μεταξύ άλλων και εξαιρετικός *manager*, προτρέποντας μάλιστα φοιτητές να εκπονήσουν ειδική διατριβή με αντικείμενο τις διοικητικές του ικανότητες!

Η επίγευση όλων όσοι παρευρέθηκαν στην εκδήλωση ήταν κοινή: ο Κωνσταντίνος Δοξιάδης ήταν μια μεγάλη μορφή του Ελληνισμού από εκείνες που αφήνουν ανεξίτηλη τη σφραγίδα του με τα δρώμενά τους. Που αποτελούν σε πολλά επίπεδα υπόδειγμα και φωτεινό φάρο για την πολλαπλά δοκιμαζόμενη σήμερα ελληνική κοινωνία. Γι' αυτό άλλωστε το χειροκρότημα των παρευρισκομένων ήταν έντονο και παρατεταμένο!